

ლიტერატურული გაზეთი

№3(187) 10 - 23 თებერვალი 2017

ბამონის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

ნიკა ჯორჯანელი

პითარება

ვერ დავიჯერებ,
ძალას რომ იმისთვის მართმევი,
რომ შეუდარებლად მეწერა,
როცა შეგეძლო ძალა მოგეცა
და ჩემი შემოქმედებითი უმოქმედობაც კი
შარავანდით მოირთვებოდა.

ახლა თითქოსდა ვაშავებდე,
როდესაც არ ვწერ.
ახლა ყველაფერი,
რასაც არ დავწერ,
შეიძლება ჩემ წინააღმდეგ იქნეს გამოყენებული.

IV

პროზა
პოეზია
ჩანაწერები
ინტერვიუ
თარგმანი
რეცენზია

ზაზა ბიბილაშვილი

პოეზია, დანარჩენი ლიტერატურა, და დანარჩენი 2016

*
როცა ცოცხალ პოეზიაზე ვლაპარაკობ, თავისთავად, მასში არ ვგულისხმობ პოეზიას, რომელიც დღევანდლობას, რეალობას, ცხოვრებას იმდენად მონყვევტილია, რომ შეგვიძლია ვთქვათ, მკვდარი იბადება; მაგრამ არც იმ პოეზიას ვგულისხმობ, რომელიც ისე შერწყმულია დღევანდლობას, რეალობას, ცხოვრებას, რომ უკვე ხვალ მოკვდება.

*
ეჭვი მაქვს, ზოგჯერ პირიქით არის: ავადმყოფობაა და ტანზე გამონაყარი ლექსები ჰგონიათ.

*
ლექსის წაკითხვის შემდეგ არასოდეს მაქვს განცდა — ვაიმე, ეს რა საოცრება წავიკითხე! ლექსი რა არის, ისიც კარგი არ იყოს.

*
ახლა ისეთ რთულ რამეს ვწერ, წარმოდგენა არა მაქვს, როგორ უნდა გამოვიდეს. და მხოლოდ გამოცდილებათა მაიმედებს, რომ, რაკი ასეთი განწყობით დაწყებული და გაგრძელებული რაღაცები გამომსვლია, შეიძლება ესეც გამოვიდეს.

*
ამ ლექსს მაინც დავამთავრებ!.. ნუ, პოემას მაინც!..

*
„კარგი ლექსია — იმიტომ, რომ მე მომწონს, მე კი ლექსი კარგად მესმის“ და „ცუდი ლექსია — იმიტომ, რომ მე არ მომწონს, მე კი ლექსი კარგად მესმის“ — მშვენიერი არგუმენტებია, მაგრამ მაინც იმედი მაქვს, რომ მომავლის სალიტერატურო კრიტიკა სხვა პრინციპებსა და კრიტერიუმებსაც დაეფუძნება...

*
პოეზია ვინც მოკლა, იმანვე გადაათროს.

*
ხშირია ისეთი ტექსტები, რომლებიც, რომ მოეწონებინათ, როგორც პუბლიცისტიკა, ვიტყვით — ეს, პუბლიცისტიკა კი არაა, პოეზიაა; მაგრამ რაკი გვანვდიან პოეზიის სახელით, ვამბობთ, რომ ეს პოეზია კი არაა, პუბლიცისტიკაა.
(ამ სქემაში პუბლიცისტიკის ადგილს შეიძლება იკავებდეს პროზა, ესეი)...

V

ნიკა ჯორჯანელი

მთავი

მთები და მთები... არაფრისგან მთები არ გვიცავს. საყურადღებო არაფერი მთაში არ გველის. დიდ მონატრებას თუ არ ჩავთვლით ისევ ბარისას, როგორცაა — გამწვანების, სევდის დამრგველის.

ნუ ეძებ მთებში ნავსაყუდელს ღრუბელ-ნისლივით. ბარის წამალი მის კუბებზე არ იშოვება. მთებისგან რამე სახეირო თუ გსურს, ისინი ისევ დაბლიდან საცქერია და თან შორიდან.

მათ იქით, მუდამ იქით ხოლმე, სანამ არიან, არანამდვილი, მაგრამ მაინც სინამდვილეა, ისეთი ტკბილი, რომ უდავოდ გასახარია, რომ ამ პატარა ქვეყანაში მთა არ ილევა.

მათ იქით ჩვენი დღეებია, უკვე მალული, უკვე უჩვენოდ, ინერციით, თავისი ხარჯით, ჩუმები, როგორც მოგუდული ქუჩის ხმაური საძინებელში ფარდია, დახმული ფანჯრით.

***
ოთხმოცდაათიან წლებს შეტოვებული ბრმა თბილისივით ხარ, სულ ქარიანივით, სულ ნაცრისფერივით, ოლონდაც ლამაზი. ყოველთვის მახსოვხარ. გახსენებ უბრალოდ ორიოდ სიტყვითა, რომელთა ძახილიც უკვე არც მოთქმაა და ჯერ არც მარაზმი, უკვე არც სიმწყობრე და ჯერ არც დომხალი, უკვე არც გალობა და ჯერ არც ღმუილი.

ოთხმოცდაათიან წლებს შეტოვებული ბრმა თბილისივით ხარ, რომელიც გაბოლა დამწვარმა სისხლმა და თოვლ-ჭყაპით შემურვილ მკვდრებს ეცეკვებოდა რომელშიც ზამთარი და სადაც უთიეს ერთმანეთს საშინლად ხანგრძლივი ღამენი დამზრალმა დღეებმა და ყველა ზედაპირს კრიალი გაჰქონდა, და ედო თუთიის კუბოთა ნაფიფქი, და ხარბად ლოკავდნენ სიცივის ვეება მშიერი ენები. შენ მაშინ დროების მიღმა თუ სიღრმეში განძივით ესვენე, რომელსაც ეძებენ და ზედვე დადიან, ხსნასავით ბრწყინავე; და, როცა გახსენებ, თუ ამოვიხვებნე, ეს, დღეს იმ დროებას რომ ჰგავხარ, იმიტომ.

ოთხმოცდაათიან წლებს შეტოვებული ბრმა თბილისივით ხარ და ახლანდებლობის კვლავ მიღმა ბინადრობ, ოლონდაც არც ხსნა და არც განძი არა ხარ ამჯერად, პირიქით: მთვარე ხარ დიღების, ხშირ აბლაბუდაში ბოლომდე ჩაფლული პატარა მანსარდა, ზღვის ჩრდილი ღრუბლებზე, ყრუ შუამინეთი, ცის ფერი ზაფხულში საღამოს ცხრის მერე უშუქო ქალაქში. და შენი ფანჯრების სინათლე ისეთი მკრთალია, ვიფიქრებ, სანთელი გინთია ისევე.

ლელა მგელაძე

ქართული მიწის ჩივილი

ამ უმადური კაცთა მოდგმის რჩენა-ატანა იმად ღირს მარტო, გლეხკაცი რომ ბეჭებს მფხანს გუთნით, თოხისპირით მეაღერსება. დღეს ჩემი გულის მეხვაშია დედას ჩემს სხეულთან სქელი ფენით დაშორებული, ჩემს მკვდარ ქსოვილზე, რომელსაც ქალაქს ეძახიან. ყიდის ხელსახოცს, ყიდის ბანანს... და გროშებს ითვლის ტკივილამდე უკოჟრო ხელით.

სურნალი ბავშვობიდან

მიტოვებულ სახლში და-ძმანი შეიკრიბნენ. სოფლის ბოლოს კი მშობლების საფლავს ღიმილად მოეფინნენ ენძელები.

***
შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ, რა საამოა მაზუთის სუნი, თუ მას ხანმოკლე, ბედნიერი ბავშვობიდან მოაქვს წამები-მოგონებები? ან რაოდენ ძვირფასია ოფლის სუნი მამის ძველ ქუდზე, როცა თვითონ ქუდის პატრონი ლანდად შემორჩა მეხსიერებას.

ოზლის წუხილი

ნუ მისურვებთ დღეგრძელობას! მინდა დედა იქამდე ვნახო, სანამ მასზე დიდი გავხდები, რომ მოფერება გაუადვილდეს.

ოზლური

ბატონებო, მკაცრო სტუმარო, ჩემს სასთუმალთან ნუ ჩაიმუხლებ. ნუ შემომახვევ ნითელი ჩოხის მხურვალე კალთებს. ჩემთან არავინ დაგახვედრებს ლენტებიტა და ფოჩიანი კანფეტებით მოკაზმულ ოთახს. არც შიმნარევი, მთრთოლვარე ხმით მოგიოხებენ. წლების შემდეგაც არვინ გახსენებს მონინებით, „უბრძანდებოდაო ბატონები“.

მერი (ჩაპი)

რა ჯვრისწერა, როცა შენთვის მზე-ვარსკვლავ-მთვარეც არასოდეს მოუძღვნია სიყვარულით ანთებულ გულს. თუკი ოდესმე იყო ასე, საგულდაგულოდ იმარხავდი ამ „დანაშაულს.“ შენთვის მოირას სხვა ზრახვა ჰქონდა. მას ტრაგიკოსის მუზა გახსნოდა. წერდა და წერდა, არ იშურებდა სიუჟეტებს, გადამწარებულს. ისურვა ასე: არასოდეს განგეცადა კაცის მკლავებში საკუთარი სქესის სისუტე (გამზადებდა უფლისთვის სასძლოდ) და დიდხანს, მთელი სასიცოცხლო ძალის დაცლამდე, მსახურებოდი და-ძმის ნაშიერთ. ესეც დანერა: ჯერ, მცირენლოვანს „ღმერთისნაცვალ“ სტალინისადმი აღგვევლინა მამის ომიდან დაბრუნებისა (მაშინ პირველად ჩაგინაცრა იმედი ღმერთმა — ყველა სახელით); მერე — ობლის მწირი ლუკმა გრგებოდა; შენზე უმცროსი და-ძმისთვის გველო; ხან შუაცეცხლზე, ხან გაზქურაზე, მოხუცს კი ფეჩზე სადილები გემზადებინა; მხოლოდ გაგეცა და არაფერი მიგელო ნაცვლად...

წერდა მოირა: რომ უნლოვანი სულთმობრძავი დედის თავითი ბარიკადად აღმართულიყავ, გენვნია მარცხი. მალე ისევ შებრძოლებოდი უძლეველ მტერს დის სასთუმალთან. სიბერის წლებში კვლავ მოგიხდა (ისევ მარცხისთვის განწირული) ბრძოლის ტაქტიკის გახსენება, ამჯერად ძმისთვის.

უმთავრეს ღერძად რაც გასდევდა ამ ნანარმოებს და უდიდესი ასოებით იყო — შენს კალთას მიჯაჭვული ორი ობოლი, რადგან დეიდას გიდიოდა დედის სურნელი.

თუმცა სიცოცხლემ ჩაგაგდო არად, ბედნიერების მიღმა გატარა, გულმონყალეზად გექცა სიკვდილი — ვნების კვირაში გამოგეცხადა... თუმც შენს უბეში გამონაზამთრი მოთქმით და ზარით არ მიგიძლოდა და ხმამალალი დანატირებით არ შეუძრია საფლავთა ქვანი, სიკვდილის მერე გინოდა დედა და ცრემლიანი გიძღვნა სტრიონი.

იმ გზაზეც ტანჯვით აღბეჭდილიყო უძრავი სახე. უქმად დაკრებილს გულზე დამჭკნარ ხელს ამკობდნენ ჯვარით. „აფეთქებული და მოცაცახე ინვოდა ნათელ ალთა კრებული“ პატარძლის თავითი.

ქაშუათი — გუდიაშვილის ფრანკა

მარიამო, გაბმით რეკავს ქრისტეშობის ზარებს გული — ყრმა იესო მერცხალია ხელში შეფრთხილებული.

მარიამო, უნანავებ მოჭურტულე ცეროდენას, ჯერ არ იცი, რომ ჯვარცმა და ცრუ ამბორი ელოდება.

ჯერ არ იცი, კაცთა მოდგმა სულს მოითქვამს მისი ლოცვით, გაივლის და ფეხისგულეებს დედამინა დაუკოცნის.

შეჟრჟოლდება ნატერფალიც იორდანეს ნაპირებთან, როცა შესძრავს ქვესკნელსა და ზესკნელს შენი დატირება...

ჯერ კი მამა უფალი დგას ვარსკვლავების რიკულებთან და ფრესკიდან, ბედნიერი, დედა ღვთისა იყურება.

გენერალი

შეშას ჩეხავს გენერალი, კუნძს ადვილად ერევა. სამხრეები არ ამშვენებს, არც მუნდირი, გენერალს.

ეჰ, ცხოვრებამ ნუთისოფელს შხამი გამოურია, წლები, როგორც ბებერ ნაგაზს გარს ყმულით უვლიან.

— ეჰ, გენერალ! გენერალ! ერს რული რომ ერევა, ნეტავ ვინ გააღვიძებს, ნეტავ რა ეშველება!

მოხდილია წმინდა ვალი — მტერი ვინც დაიქშია, თადარიგის გენერალი საპენსიო რიგშია.

გადახედავს სევდიანი ჩავლილ წლების ნანვერალს. აღარ აკრთობს ხელქვეითებს მისი წარბის ანევა.

შინაურებს ირონია ხმაში გამოერევათ: — აბა, ჩქარა, მიათვითო, ფაჩუჩები გენერალს! — ეჰ, გენერალ! გენერალ! გაჯეჯილდა ცრუ გმირი. ჭირი იქა, ლხინი აქა, ჩრჩილებს დარჩათ მუნდირი.

როცა გააღვიძებს მკერდში ქარბორბალა კაეშნის, გენერალის ნაჯახის ხმა ქალაქს ძილში ჩაესმის.

დილა ქუთაისში

სიზმრის ლაბირინთებში დაქანცვამდე იარე, ქარის ჩიტი ფარდებში ვიდრე შეიფრთხილებს.

ირგვლივ ქუთაისია როგორც ჭრელი არშია, ქალი, მე რომ მოვწონდი, სადღაც, ამ ქალაქშია.

მახსოვს ის ყვავილები, თავზემთ რომ ვისროდით, ფუტკარი რომ უკრავდა — ის ჰობოიც — ის ტოტი.

სადაც არის, ინათებს, მალე, სადგურ რიონთან, წელში გაიმართება მატარებლის იოტა.

წყალზე ატივტივდება თეთრი ქვების ბაკანი, ხიდი, მე რომ მიყვარდა, ის ტალღებიც აქ არის.

ვიცი, ახლოს ჩიხია, დროა სულ სხვანაირი,

ვანო ჩხიკვაძე

ძველი ფლირტის ვაგონი აქეთ აღარ ჩაივლის. მორჩა, ის ალუბლები უკვე გადაიბელნენ. სარკიდან იღრინება უღმობელი სიბერე.

გლუზი — 2003

მერვეს პარალელური მეშვიდე ავენიუ. რესტორანის მენიუ და მობილურის მენიუ.

აშლილ ფორტეპიანოს ვიდრე გადააწყობენ, ჯაზის შავი ბიჭები გიტარაზე ანცობენ.

ვილაც ცხრა მთას იქიდან, ოკეანის აქეთკენ, რუტინული სიმშვიდის სარკოფაგებს აფეთქებს.

ეძიებენ, ჰპოვებენ — ტყვია კოცნის საფეთქლებს. ახლებით ანაცვლებენ სულგაყიდულ ადეპტებს.

მერვეს პარალელური მეშვიდე ავენიუ — ნაუშლიხარ ეკრანზე მობილურის მენიუს.

როცა ერთი ფასი აქვს ცოდვიანს და უცოდველს, გიჟს გიჟს რომ ვერ დაარქმევ, ბოზს მეძავს ვერ უწოდებ.

გული — ტირის სამიზნე არც მეტი ან ნაკლები, გა — და — ფხა — ვე — ბუ — ლია წერტილოვან დარტყმებით.

აბა, აქ ვინ გამიგებს, მე რომ ცრემლი მდენია — მომკლავს დარდის დავთარი, ჩემი ჯავრის მენიუ.

უფრო გასავალი აქვს ტაიტურს და კენიურს, ვიდრე ოცდაცამეტი ასოს ღვთიურ მენიუს.

მოფერებით ხელი ჯერ არვის გადაუსვია. გარეთ — ფოთოლცვენაა, შიგნით მძიმე „ბლუზია“.

მერვეს პარალელური მეშვიდე ავენიუ...

* მეექვსე სართული. მეშვიდე პალატა. ვდგავარ მომლოდინე და ღამენათევი. ოთახში ივნისის მზემ შემოანათა — მობრძანდა მეუფე პურით და სანთლებით.

თვალეები კამკამა — ლურჯი ცის წვეთები, ნაკურთხი წყალია — მეცემა. ვსველდები.

ვემთხვიე მხარზე და ნათლით შეიმოსა გამთენიის მთების მწვანე ხავერდები. მოისმა ლულუნი — დამლოცა, ილოცა, რაფაზე დაფრინდნენ სამოთხის მტრედები.

საოპერაციო. ქირურგის დანაზე ყოფნა და არყოფნა გვერდიგვერდ მიდიან. დამძიმდა ქუთუთო. ფერები განაზღვრენ. უკან წარსულია. წინ ბენვის ხილია.

ვიხილე იქ იდგა — ჩემს გადასარჩენად, შეტყუებდნენ თითები, შემართა მარჯვენა...

მეექვსე სართული. მეშვიდე პალატა. გადაღლილს ცხოვრების ქარით და ავდრებით, აქამდე მეუფის ლოცვა მიფარავდა — პური და სანთლები. პური და სანთლები.

ორი პრიმიტივი

1. ყვავილები მიდიან. შემოდგომა მოდის. ვილაც ჩუმად კითხულობს — როდის? როდის? როდის?

მოვა ქრისტეშობისთვე — ქედებს გადაათოვს. ვილაც ისევ იკითხავს — რატომ? რატომ? რატომ?

კართან ქარის ქორალი ძველი ლოთი-შფოთი. ყვავილები მიდიან. შემოდგომა მოდის.

სარკმელზე გაცრეცილი, ბებერი ხის ფოტო — ჩიტი ებაასება უკანასკნელ ფოთოლს.

2. ამღვრეული ნისლი ძველ ჭრილობებს მიხსნის.

არხევს ტოტებს ქარი — ნვეთავს ნეკერჩხალი.

ნაუშლიათ ნისლებს ის ფერები, იმ ხმებს (სულ ამაოდ მიხმე), უკვე ველარ ვისმენ.

მოსდევს ფოთლებს ქარი — ნვეთავს ნეკერჩხალი.

* გინდა ქალაქი რომ გააოცო, სახურავიდან ღრუბელს აკოცო.

ანდა აუშვა სული დევნილი — სადაც ზაფხულის სვატი ბალახობს კლდის გოდოლიდან გადმოფრენილმა ქვაფენილს შუბლი რომ დაანაყო.

გინდა აჩქარდეს დროის ალეგრო, მომხდურთა ჯოგი რომ გადარეკო.

თავისუფლების გახდენი ფარი და
მოახტე ზურგზე თეთრონს — ბარიკადს.

ისე აყვავდეს შუბლზე მიხაკი,
ბოლომდე ვერ თქვა, როგორ გიყვარდი.

გინდა ერთხელაც ვერ მოითმინო,
რასაც მორჩილად ითმენ აქამდე,
კვლავ შეფრთხილდე ყლალი მიმინო,
დიდი ღალატის წლები დაქანდნენ.

აღმოხდეს, მორჩა, ის აღარა ხარ,
დუმანის მოდგმა ვინც აბალახა.

გინდა განაგდო ეშმას ნასხლეტი,
ციხეს ურდული გადაუყარო,
რომ თქვა —
ტოტივით მკლავებს გასხეპილს,
ვიდრე დაიკრეფ:
— გამაღობ, უფალო!

გინდა...

*
მითხარ რა ხდება —
მოდგა აფთარი —
თოვლი იმედებს მართმევს.
ფერფლი ნამქერის ვიდრე დამფარავს
უნდა უგონოდ დავთვრე.

მივებებები,
ტყვიანდახლილი,
ვუსმენ დამბანგველ ბოდვებს.
თეთრი აფთარი, მკერდზე დაღვრილი,
ძახველის სისხლზე მომდევს.

შენმა ძახილმა თუ არ დარეკა,
ველარ გავატან ამ თვეს.
როგორ შემქმნო შენც რომ დამეთმე,
ისედაც ბევრი დავთმე.

გაცივდა სული —
ვიღაც აქეზებს
სისხლმონყურებულ აფთრებს.
ზამთარო, ჩემო ნაზო დობილო,
გადამეფარე, გავთბე!

*
ზის ფანჯარასთან საქსოვით ქვრივი,
მოქპერის ისარი წეროთა მწკრივის.

აჟღერებს ქარი მავთულის სიმებს,
მალე მოვისმენთ ნოქტიურნს წვიმის.

ეალერსება, ვიდრე ავუქმევე,
ჩიტი ალუბლის წითელ საყურეს.

მოგონებების ფარდა დავუშვი
და ხსოვნის ღია კარი დავხურე.

ზის მონყენილი მწუხარე ქვრივი,
შავი ვუღლით — ჩრდილი აივნის.
და ისარივით წეროთა მწკრივი,
მგონია ქვრივის გულში გაივლის.

*
ვიხსენებ ბალახს,
ვიხსენებ წვიმას,
სველი თხმელების კორომს.
ვიხსენებ, თუ რამ
მტანჯავდა, მწყინდა —
შენ ვერ გიხსენებ მხოლოდ.

ჩამოშლილია ჩანჩქერი თმების,
ვიღაცა მოთქმით მგლოვობს.
ლარნაკში ვარდის ფურცლები ჭკნება,
შენ არა ჩანხარ მხოლოდ.

ყველა ქალი და ყველა ამბორი,
მკერდის საყვირთა სოლო...
გადამიფურცლა ქარმა ალბომი,
სადაც შენ აღარ ცხოვრობ.

*
ანვიმს ყვარელს და ჩარგალს,
მთლად საქართველოს ანვიმს.

ცა ელავს —
ქართლის დედის
ჩამოხოკილი ღანვი.

წვიმა ტანძისა გაბანს,
ანვიმს სხვიტორს და ხოვლეს.
ღრუბლებს რა უჭირთ, აბა,
წავლენ და ისევ მოვლენ.

ანვიმს ხანძთას და მეფის,
სისხლის ღვარი რომ გასდის,
საკურთხეველიდან დგება
კუროპალატის ღანდი.

სალიახვოსკენ ხრჩოლავს
კვლავ დედაბოდის ნამწვი,
ანვიმს ცარიელ ოდას
და მერცხლის ბუდე ანვიმს.

დაგაცოტავებს, დაგთმებს,
უცხო ქარები გვარცხნის,
შემოხაზულო, ერთდროს,
კავკასიონის ცარცით...

როდის შეიშრობ ლოყას,
მითხარი, ღირს თუ არ ღირს,
ვიდრე ეს წვიმა მომკლავს
შენი დუმილით დალილის.

ჩვილი

როდესაც თავის დაბადება ტირილით გვამცნო,
გავიფიქრე:
ნუთუ ამასაც, როცა მოიზრდება,
თოფს მისცემენ და სამშობლოს სახელით
საბრძოლველად წინ გაიგდებენ.
ამ საბრძოლო უმწეობას,
ჩვერებში გამოკრულ თბილ-თბილ გუნდას,
პირველად რომ მოძებნა სარძევე დვრილი
და ძუძუსთავმაც პირველად იგრძნო ჩვილის ტუჩები —
ახალგაშლილი, ალისფერი ვარდის კოკორი.
ნუთუ ამასაც, დედისა და მამის ნაშიერს,
უპატრონოთა სახლში გაზრდილი, ენაბლუ კაპრალი
დღეში ცხრაჯერ უხსენებს დედას.
დღეს სიხარულით საესე ქალბატონს,
ენამოჩლექით რომ აქეზებს —
მიდი, პატარავ, ტკივილს დავითმენ,
ოღონდ ყოჩაღად გამოქაჩე —
რძე რომ დანკნეს და დაინმინდოს,
ხსენი უნდა გამოადინო!..

ნუთუ ოდესმე,
ტყვია თუ არ მიეკარა,
უცხო ქვეყნების დიუნებით გაბეზრებული,
და სიცოცხლეზე გულაყრილი,
ბომბით ჩამოქცეულ წივის ალიზის
დანახშირებულ სახლის თავზეზე,
მსხვილაბზინდიან ქამარს ჩამოაბამს
და უყოყმანოდ თავს გაუყრის...

ნუთუ ყველაფერს დაავიწყებენ,
ნუთუ აღარაფერი ეხსომება,
რაც გაყინულ გრძნობებს გაუთბობს...

თუკი ბოლო ეს უნდა ყოფილიყო,
ხომ არ სჯობდა, რომ საშოშივე
გამოენასკვა ჭიპლარის ყულფი!..

როდესაც თავის დაბადება ტირილით გვამცნო,
შაებნელ ფიქრს ხელი ავუკარი —

ჩემს უნებურად ყვავივით რომ დაიყრანტალა —
არ შეგეშინდეს, გამოქაჩე, მიდი, პატარავ!

საქათაქლის შემდეგ

საკვირველია, არ შემითხზავს დღემდე სონეტი,
ჯვარედინ რითმებს მივუძღვენი მთელი სიცოცხლე.
ჯვარედინ ცეცხლში მეტაფორის ვინც დაიხოცნენ,
აღრუხე დასვეს ელვარება ოქროს მონეტის.

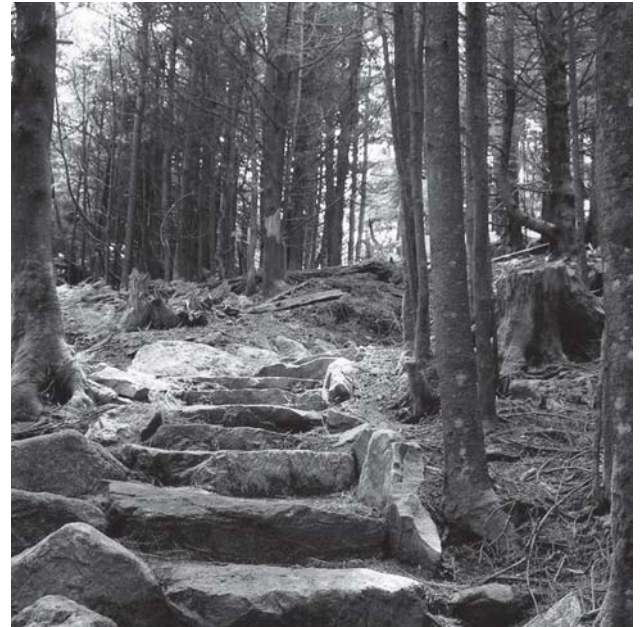
ჩემი ჯერია —
ღირიფორის ჯოხი მანიშნებს —
მესსა იმათთვის, ვინც სანუთროს ჯამი დაცალა.
მევიოლინეს შეფრენია ჩიტი ნაცარა —
ბაფთა ყელზე და პიანისტი კენკავს კლავიშებს.

ოცდამეერთე საუკუნის განწირულ ტროას,
იცი „დანაელთ საჩუქარი“ ვინც დაუტოვა.
არ დაუჯერეს მანანნალა ტრუბადურს, პოეტს:
„ფრთხილად ქალაქო,
გააღვიძო,
ო, დროა, დროა“.

ემვება ფარდა. როცა ტირი, სხვები მღერიან,
თითო ფურცელი ვინც შემატა ცოდვების დავთარს.
რა შეგრჩა ბოლოს, სიყრმიდანვე მდევნელო ქართა,
მტრებს გაუძელ და, ცრუ მეგობრებს ვერ მოერიე.

ზოგს ყულფი ერგო,ზოგს გვირგვინი, ზოგიც შერისხეს,
მორჩა სპექტაკლი — რამის შუქი აღარ იელვებს —
ხარივით ბლავის დაცლილ სცენის სიცარიელე
და მიხვეტავენ დამჭკნარ ნიღბებს კულისებიდან.

დავით რობაქიძე

სხვა მიღიპოსი

სუ, ოდიპოს,
სუ, არ გინდა...
დედაქალაქში ცხოვრებაზე
არ ღირს ამდენი,
დედაენაშიც ეგრე ცხოვრობ,
დედაბოძიდან ვერ მოგწყვიტე
და მიწიდანაც სად გადაგდენი.

სუ, ოდიპოს,
შენი ბრალი არაფერია.
ხორციელ ტკობას რომ ჰქონოდა
კიდევ ადგილი,
სატირალი მაშინ გენახა.

არ მინდა, ცრემლი შეგამჩნიონ ამ ჭორიკანა ქალაქებმა,
ამ წუთისოფლელ დედაკაცებს თუ ჩაუვარდი,
ყველა კალთა თავისად ჩატვლის,
წყალს კი არავინ მოგანოდებს,
აქაც ვერ დაღევ...

სუ!
მიირთვი,
შესვი,
დამშვიდდი.

***

ზემოს, ქვემოს, პირიქითას, პირაქეთს,
მალლას, დაბლას, წინასა და უკანას,
შიდას, გარეს, შუაგულის ბილიკით,
წამოსული გლოცავ შეუზღუდავად.

შენთვის მხოლოდ შინდის ჯოხი გავთალე,
შეგიძლია მოიწიო გარგარიც,
ვერაფერში, ვერაფერში, გაცვალე,
როგორიც ხარ, შეგიყვარე ამგვარი.

1, 2, ...

შენი წყვილი, ჩემი წყვილი,
თვალი — ცხვირით გაყოფილი,
ერთმანეთის ვერ დამთმობი,
მაგრამ ჩვენით კმაყოფილი.

ჯვარედინი გადაკვეთა,
ფუძის ქვემოთ ცხვირის წვერი,
ნახე, როგორ გადაკეთდეს
ცოტა ხანში ყველაფერი.

მაკიპლავი

მოინახულეს დაკარგული მასწავლებელი,
ცრუ სწავლებებით დაღლილებმა, შეაღეს მარნის
კარი და იქვე ჯორჯოებზე ჩამოისვენეს,
მოითქვეს სული, აიკეცეს ტოტები შარვლის.

ნახეს ორივე გასაღები: ნიჩაბი, ურო,
მოზიდეს წყალი, მიწაყრილის გადადგეს ბორცვი,
დგანან, უჭირავთ სარქველები და ჩაწყურებენ
სიცარიელის ფსკერუხილავ ყელსა და მუცელს.

სადღაც აქ არის, რომელიმე ოთახში დიდში,
თუ პატარაში, მნიშვნელობა უფრო ნაკლები
აქვს, უფრო მეტიც შეიძლება აღმოჩნდეს რიგში,
როცა მრავლდება დაგნესილი სიცარიელე.

ბოლოს მიაგნეს ერთ-ერთ ჭურში სუფთა ოცხანურს,
ორშიმოსავით შეისუნთქეს ღვინის სურნელი,
მოუძმარავი იყო როგორც ნაღდი მოძღვარი.
ფერიც და გემოც შერჩენოდა კვლავ სასურველი.

პოეტი

დიანა ანფიმიადი

წინასაახალწლო დღეებში, 23 დეკემბერს, საქართველოს მწერალთა სახლში ვახუშტი კოტეტიშვილის სახელობის პრემიის გამარჯვებულების დაჯილდოება გაიმართა. კონკურსის ლაურეატები ორ ნომინაციაში გამოვლინდნენ — წიგნად გამოცემული ნათარგმნი პოეზია და ლიტერატურულ პერიოდიკაში დაბეჭდილი პოეზიის თარგმანი. პირველ ნომინაციაში პრემია ერგო გიორგი ლობჯანიძეს წიგნისთვის „თანამედროვე სპარსული პოეზია“, რომელიც „კავკასიურმა სახლმა“ გამოსცა, ხოლო მეორეში დაჯილდოვდა დიანა ანფიმიადი, ასია დარბინიანთან ერთად, ყურნალ „ახალ საუნივერსიტეტში“ გამოქვეყნებული ვიოლეტ გრიგორიანის ლექსებისთვის.

დიანას ეროვნულ ბიბლიოთეკაში შევხვდით. მას შემდეგ, რაც ელექტრონული მომარაგების შეწყვეტის გამო ენათმეცნიერების ინსტიტუტი ფაქტობრივად დახურულია და უამრავი თანამშრომლის მსგავსად, დიანა იქ ვეღარ დადის, სამეცნიერო კვლევას ეროვნული ბიბლიოთეკის არქივებში აგრძელებს.

მეცნიერი, პოეტი, მწერალი, კულინარი, დედა, მეგობარი და, ზოგადად, საინტერესო შემოქმედი — ბევრი კუთხიდან შეიძლება დიანას დანახვა, მასზე საუბარი, მისი შემოქმედებითი ინტერესების განხილვა და ერთიანი პორტრეტის შექმნა. ეს ინტერვიუც ამის მცდელობაა.

— თანამედროვე პოეზიას ქართული გამოცემლობები, იშვიათი გამონაკლისის გარდა, თითქმის არ ბეჭდავენ, პერიოდულ ლიტერატურულ გამოცემებში უფრო ხშირად შეხვდები ახალ თუ ძველ ლექსებს. თარგმნილი პოეზიის მიმართაც ინტერესი ნაკლებია. შესაძლებელია ამიტომაც, განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს ვახუშტი კოტეტიშვილის სახელობის პრემიის კონკურსი, რომელიც მწერალთა სახლმა, გამომცემლობა „დიოგენესთან“ ერთად, საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს მხარდაჭერით ახლახან დააარსა.

— სულ რამდენიმე გამომცემლობაა, რომელიც ბეჭდავს პოეზიას, ოღონდ თავიდანვე გაცნობიერებული აქვს, რომ ის წიგნები კომერციული თვალსაზრისით ვერასოდეს გაამართლებს, მათი მხრიდან ეს ერთგვარი წვლილია, შეტანილი ლიტერატურის განვითარებაში. თუნდაც ჩემი წიგნებიდან გამომდინარე, ვიცი და შემიძლია შევადარო — მიუხედავად იმისა, რომ ჩემი პოეტური კრებული, ლიტერატურული თვალსაზრისით, შეიძლება უფრო საინტერესო იყოს ლიტერატურისთვის, ვიდრე, ვთქვათ, მოთხრობები კულინარიასზე, მაინც, ლექსებისა და კულინარიული პროზის მიმართ გამომცემლობა ინტერესი აბსოლუტურად განსხვავებულია. ეს იმიტომ კი არ ხდება, რომ კულინარიული თემები ფართო ინტერესებზეა გათვლილი, არა, უბრალოდ, პროზას თავისთავად მეტი მკითხველი ჰყავს.

როგორც იცით, ვახუშტი კოტეტიშვილის სახელობის პრემიის კონკურსს ორი ნომინაცია ჰქონდა. და სამწუხაროდ, იმდენად მცირე იყო გამოცემების რაოდენობა, რომ პირველი ნომინაციისთვის „შორთ ლისტიც“ კი ვერ შედგა. ესეც ბევრზე მეტყველებს. თუმცა, რასაკვირველია, მნიშვნელოვანი წიგნები მაინც გამოდის, და მთარგმნელებიც მუშაობენ. ამის დასტურია გიორგი ლობჯანიძის წიგნი „თანამედროვე სპარსული პოეზია“, რომელსაც პრემია გადაეცა. რამდენიმე სხვა კარგად თარგმნილი წიგნიც მახსენდება. ამიტომ პოეზიის თარგმანების ნებისმიერი ნახალისება და ხელშეწყობა ძალიან მნიშვნელოვანია. ნამდვილად გვყავს ლექსის კარგი მთარგმნელები, ბევრი შეიძლება ჩამოვთვალო. საერთოდაც, ლიტერატურის გაცნობა და ლიტერ-

ატურაზე აზრის შექმნა პოეზიის გარეშე ნარმოუდგენელია.

— კონკურსზე თქვენი კონკურენტების ნამუშევრებს თუ იცნობდით?

— რასაკვირველია. ჩემი კონკურენტები იმდენად კარგი მთარგმნელები და პოეტები არიან, რომ „შორთ ლისტიც“ მოხვედრაც ძალიან მნიშვნელოვანი იყო ჩემთვის

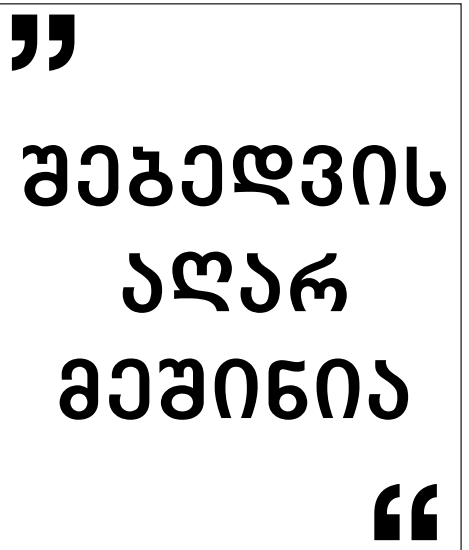
და წუთითაც არ მიფიქრია პრემიაზე. ამიტომ გულწრფელად გამიკვირდა — არ ვარ პოეზიის მთარგმნელი, ეს იყო მეორე თუ მესამე ცდა, თანაც ორი ავტორი ერთად ვმუშაობდით. როგორც იცით, ლექსები პნკარედით ითარგმნა. ასე ვთქვათ, ერთად გავლესეთ მე და ასია დარბინიანმა.

— რატომ მაინც და მაინც ვიოლეტ გრიგორიანის ლექსები?

— შარშან ვიოლეტი მოწვეული იყო თბილისის საერთაშორისო ლიტერატურულ ფესტივალზე, რომელსაც საქართველოს მწერალთა სახლი, კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს მხარდაჭერით, ყოველწლიურად მართავს. სწორედ ფესტივალის ფარგლებში უნდა მეთარგმნა მისი რამდენიმე ლექსი. ისე მოხდა, რომ უფრო ადრე, იმავე პროექტისთვის, სომეხი პოეტის, ჰასმიკ სიმონიანის ლექსები ვთარგმნე. ვიოლეტი სომხეთში აღიარებული პოეტია და არის კიდევ ძალიან საინტერესო შემოქმედი. გარდა იმისა, რომ მითოლოგიურ, ფოლკლორულ, ბიბლიურ თემატიკაში დამოგზაურობს, ენობრივად ძალიან საყურადღებო და რთული ავტორია, ენით ძალიან ოსტატურად თამაშობს,

მის ერთ-ერთ ტექსტში, რომელზეც ვიმუშავეთ — მიკროპოემა შეიძლება დავარქვათ — შეგვხვდა სომხური ენის სხვადასხვა საფეხური: ლიტერატურული სომხური, არქაული სომხურის ელემენტები, ჟარგონი და თვითონ ვიოლეტის ენა, მისი შექმნილი კომპოზიციები, ნეოლოგიზმები. ამის ქართულში გადმოტანა ნამდვილად არ იყო ადვილი. გულწრფელად რომ გითხრათ, პნკარედმა, თვალი რომ გადავავლე, ძალიან შემაფიქრინა. მე სომხური არ ვიცი, მაგრამ ასიასთან ერთად ვმუშაობდი, ორიგინალში ნაკითხულ ტექსტს ვუსმენდი და აღმოვაჩინე, რომ ერთგვარად, ჩემი და ვიოლეტის ინტერესები ენაში დაემთხვა ერთმანეთს. ვცადე, გამოგონილი, ახალი, სინთეზური ფორმები მომეძებნა. გარდა ამისა, მისი პოეზია ძალიან რითმულია, რამდენიმენაირი რითმა მონაცვლეობს და რეალურად, სიმფონიასავით ჟღერს, ამასაც რაღაცნაირად ავეყვით. პროცესში ვიოლეტიც ჩართული იყო, ასია ხვდებოდა მას ერევანში, ეკითხებოდა რაღაცებს, სხვადასხვა მონაკვეთს ერთად გადიოდნენ.

გარდა ამისა, თემატიკაც, ცოტა არ იყოს, რთული იყო, იმიტომ, რომ ერო-

ტიკული ლექსის თარგმნა მოგვიწია. ვიოლეტის ორი ასეთი პოემა ვთარგმნეთ. ქართული ენა კი ეროტიკული თემატიკის მიმართ ცოტა შეზღუდულია, ამაზე ჩვენთან არ უწერიათ, ტრადიცია ძალზე მწირია. შესაბამისად, რაღაცას რომ დანერგული გამოდის, ჟარგონის გამოყენება არ გინდა, ლიტერატურული ვერსია არ არსებობს და ასე შემდეგ. ამიტომ ორ ცეცხლს შუა გავიარეთ და მგონია, რომ საბოლოოდ, კარგი თარგმანი გამოვიდა. ქართული რითმა ძალიან მოუხდა.

ლექსმა რაღაცნაირი პოსტმოდერნისტული სახე მიიღო. ცნობილი ქართული თარგმანებიდან სხვადასხვა ფორმულა გამოვიყენე, იმიტომ, რომ ზოგან, მაგალითად, სატრფოსადმი მიძღვნაში, იკვეთებოდა არა, ვთქვათ, ძალიან ადრეული, არამედ ლიტერატურული სომხურის რაღაც ეტაპი, რომელსაც საოცრად მიესადაგა მაჩაბლის სტილი „რომეო და ჯულიეტადან“, თუ გახსოვთ: „ისე ტკბილია განშორების ეს ნაზი სევდა, რომ ხვალ დილაზე მსურს ვიძახო, მშვიდობა შენდა“. სხვაგანაც არის მსგავსი დეტალები და ვფიქრობ, დაინტერესებულ მკითხველს იმ

ძველ, ცნობილ თარგმანებსაც გაახსენებს.

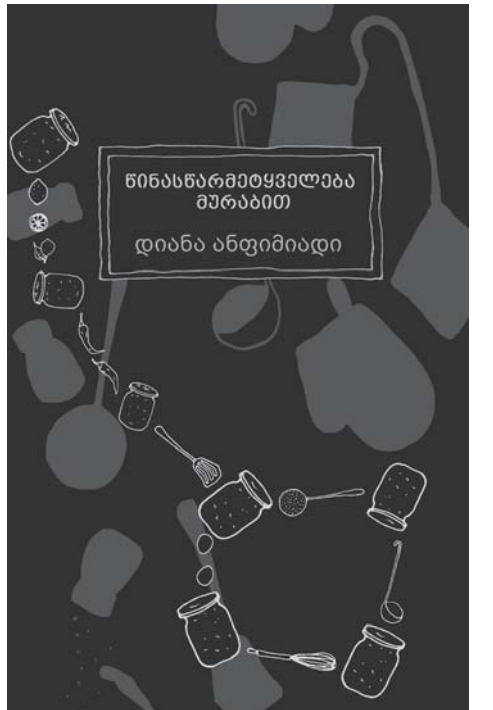
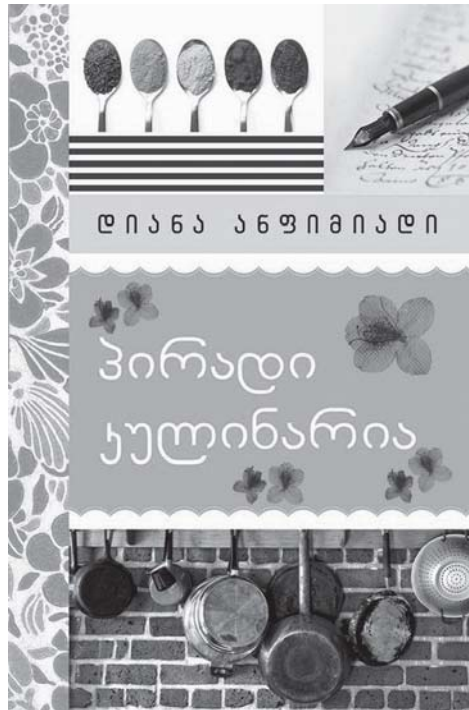
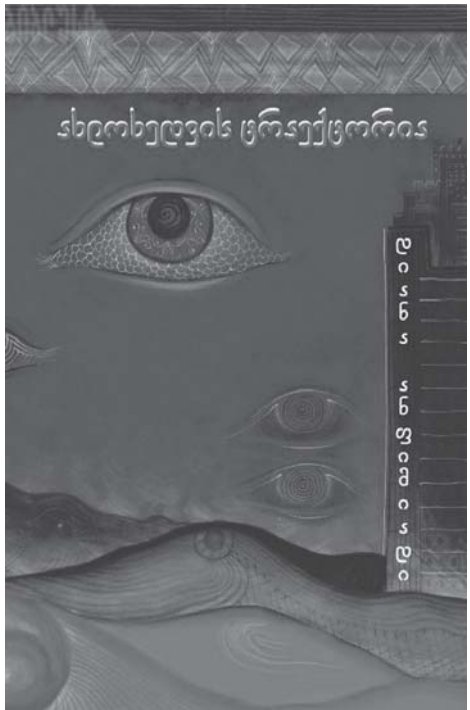
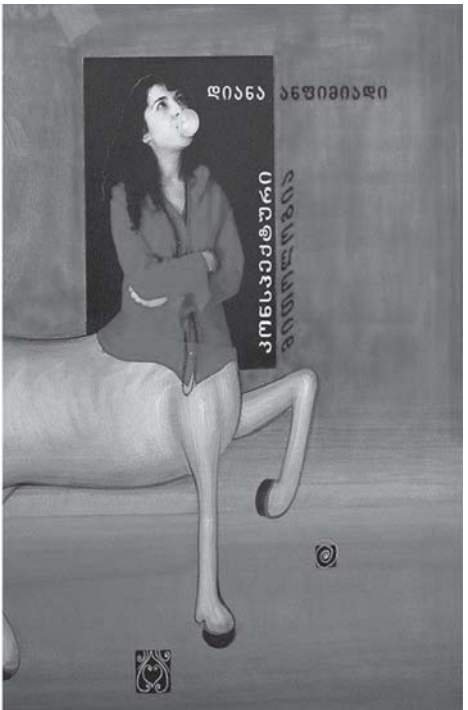
— მართალია, თქვით, არ ვარ პოეზიის მთარგმნელი, მაგრამ ალბათ იმ ლექსებზე მუშაობამ გარკვეული გამოცდილება შეგძინათ, ამიტომაც მაინტერესებს, თქვენი აზრით, რა არის უფრო მნიშვნელოვანი ლექსის თარგმნაში — შინაარსი, რიტმი, რითმა, მუსიკა, თუ კიდევ რამე სხვა?

— ყველაფერი ერთად ძალიან მნიშვნელოვანია ლექსის თარგმნისთვის. დიას, პროფესიონალი მთარგმნელი არ ვარ, მაგრამ ჩემი სადოქტორო ნაშრომი ამ თემაზეა და შემიძლია ვთქვა, რომ ნებისმიერი ლექსის თარგმნა ძალზე რთულია, ყოველთვის არის რაღაც, რაც იკარგება. თუ გახსოვთ, გამომცემლობა „ინტელექტი“ გამოსცემდა ძალიან საინტერესო სერიას სახელწოდებით „ერთი შედეგის თორმეტი ქართული თარგმანი“ — თითო წიგნში გვთავაზობდნენ თითო ძალიან ცნობილ ლექსს, რომელსაც სხვადასხვა ადამიანი თარგმნიდა. იმ წიგნებზე დაკვირვებით შეიძლება იმსჯელოთ — კონკრეტულ ლექსზე მუშაობისას, რომელმა მთარგმნელმა რა აირჩია, რა გადმოიტანა, რა დაკარგა, ან პირიქით, შეინარჩუნა — ანუ ტექსტში რა უფრო მნიშვნელოვანია ამა თუ იმ მთარგმნელისათვის. რა თქმა უნდა, აუცილებელია, რაც დანერა პოეტმა, ის ვთარგმნით, მაგრამ არანაკლებ მნიშვნელოვანია, რომ ის ტექსტი ქართულ ენაზეც პოეზია იყოს. ამიტომ ვამბობ, მთარგმნელებს ორ ცეცხლს შუა სიარული უწევთ. თარგმანებიდან რაც კი მახსენდება, საუკეთესო ვერსია მაინც ისაა, როცა პოეტი თარგმნის პოეტს, ამას არაფერი ჯობს. თუნდაც, ქართული პოეზიის მაგალითზე რომ ვთქვათ, გალაკტიონის რამდენიმე კარგი თარგმანი პოეტის ნამუშევარია და პირიქითაც. რასაკვირველია, პოეტი თარგმნილ ლექსში, ბევრს დებს თავისას, მაგრამ მაინც კარგი გამოდის. ლექსისთვის მხოლოდ თარგმნა არ არის საკმარისი, ენის გარდა, მას კიდევ სხვა რამ სჭირდება, ეს ხელახალი ქმნალობის ნაწილია.

— ალბათ ამიტომაც პოეზიას ყველა ვერ თარგმნის.

— ადამიანი როგორც პოეტად უნდა დაიბადოს, ისე — მთარგმნელად. ვახუშტი კოტეტიშვილი ამის საუკეთესო მაგალითია. იმავეს ვიტყვი დავით ნერედიანზე. პოეზიის თარგმნის ნიჭი დამოუკიდებელი ნიჭია, არ აქვს მნიშვნელობა, რომელი ეპოქის თუ მიმართულების ლექსს თარგმნი, თუნდაც ძველი ლათინური ან ძველი აღმოსავლური პოეზია იყოს. ხშირად კითხულობ თარგმნილ ლექსს და მიუხედავად იმისა, რომ მასზე სპეციალისტმა, ენების მცოდნემ იმუშავა, მაინც თითქოს აკლია რაღაც. ამიტომაც გავიმეორებ, რომ პოეზიის თარგმანი კიდევ უფრო სხვა რამაა, ვიდრე მხოლოდ ენა.

— მინდა, ვისაუბროთ თქვენს ლექსებზე. მართალია, ბოლო დროს სხვა მიმართულებებით უფრო მუშაობთ, მაგრამ მკითხველმა პოეტად გავიცნოთ, გამოჩენისთანავე დიდი ყურადღება მიიქცეით თქვენი ლექსებით. ისევ ინტენსიურად წერთ?

— კი, ლექსებს ვწერ, თუმცა, ახლა ის ეტაპი მაქვს, როცა ბევრს ვმუშაობ, მაგრამ პოეზიას ნაკლებად ვაქვეყნებ. იყო პერიოდები, როცა ყოველ ახალ ლექსს მალევე ვდებდი „ფეისბუქზე“, ვბეჭდავდი პერიოდულ გამოცემებში. ამჯერად უფრო ჩემთვის წერა მომწონს, პოეზიასთან ჩამყუდროების ეტაპი მაქვს, მიდგომები ცოტათი შემეცვალა. არ ვიცი, შეიძლება უფრო მეტ პასუხისმგებლობას ვგრძნობ ტექსტის მიმართ, ვიდრე ცოტა ხნის წინ, ან იქნებ ისე არ მომწონს, რასაც ვწერ, როგორც ადრე მომწონდა, მაგრამ რაღაცნაირად ასე ვარ, სხვა ტიპის ტექსტებს უფრო ვაქვეყნებ — ნერილებს განათლებაზე, კულინარიაზე. სხვათაშორის, საბავშვო პროზაშიც ვცაადე, დამენერა რაღაცები.

— თუმცა, შარშან თქვენ გამოეცით პოეტური კრებული „ჩრდილის ამოჭრა“.

— დიახ, განსხვავებული კრებული იყო, როგორც თემატიკით, ისე სტილისტიკით. მგონია, რომ საინტერესო გამოვიდა.

— თქვენს პოეზიაში თითქოს მითები სუნთქავს. როცა საუბარია მითოლოგიისადმი თქვენს ინტერესზე, ყველაზე ხშირად ახსენებენ ერთ-ერთ კრებულს, სახელწოდებით „კონსპექტური მითოლოგია“, თუმცა „ახლახანების ტრაექტორიაშიც“ და სხვა კრებულებშიც მითოსის სული ძალიან ცოცხალია. საინტერესო კი ის არის, რომ თქვენს შემოქმედებაში ის სამყარო უხსოვარი დროის ხატებად კი არ ჩანს მხოლოდ, არამედ ყოველდღიურობასაც გადმოსწვდება.

— ის მითები არის ჩემ მიერ ხელახლა გააზრებული რაღაც ტიპის არქეტიპები, გასუბიექტებული ობიექტები. ის მითოლოგიური პერსონაჟები და მათი თავგადასავალი, გაგებულება, როგორც ჩემი პირადი ამბები, ასე რომ, პირად მითოლოგიას ვყვები. მითი, თავისთავად, როგორც ძველი ამბავი, ჩემთვის საინტერესო არ არის. უფრო მნიშვნელოვანი, იმ კონკრეტული მითოლოგიების საშუალებით ჩემი ამბის მოყოლაა. ამბზეა სწორედ „კონსპექტური მითოლოგიის“ ყდა — ავტორი, რომელიც მე ვარ, კენტავრია და საღებურების ბერავს, ერთგვარად, ახალ პრიზმაში ატარებს ძველ, მარადგანმეორებად ამბებს.

— ახლა საბავშვო პროზაზე მიაბრუნეთ. რა ტიპის ტექსტებია, როდის უნდა ველოდოთ მათ გამოსვლას და რა სახელწოდებით?

— ვფიქრობ, წიგნი მალე გამოვა, მასზე მუშაობს გამომცემლობა „არტანუჯი“. ეს გახლავთ ზღაპრები, რომელიც ჩემი შვილის ნახატებზე დაინერა. მგონია, რომ საინტერესო პროექტია. ჩემმა შვილმა ძალიან გვიან დაიწყო ლაპარაკი, მანამდე ხატავდა. მეტყველებაზე დღესაც ვმუშაობთ. ამიტომ ვფიქრობ, ეს დასურათებული წიგნი ერთგვარი თვალსაჩინოება იქნება მშობლებისთვისაც, რომ გარკვეული ტიპის დიაგნოზი საშინო არ არის, რომ მუშაობასთან ერთად ყველაფერი მოგვარდება, ყველა ბავშვს აქვს განსაკუთრებული ნიჭი, რომლითაც ის საინტერესოა, და რომ ვერბალური ენა სულაც არ არის კომუნიკაციის ერთადერთი საშუალება. ჩვენი წიგნი იმაზეა, რომ მთავარია, ადამიანის ის ვედიოთ, რაც საინტერესოა მასში და არ მივუდგეთ პრობლემას კლიშეებით.

— უფროსებისთვის ხომ არ მუშაობთ პროზაში?

— დიდი ხანია, ვმუშაობ სამეცნიერო ფანტასტიკაზე, ცოტ-ცოტას ვწერ, დიდ ტექსტებთან მუშაობა მიჭირს, მაგრამ იდეა იმდენად მომწონს და ისე მინდა ბოლომდე გავიყვანო, რომ ალბათ არ შევეშვები, სანამ არ დავასრულებ. სამეცნიერო ფანტასტიკასთან ერთად, წიგნში იქნება ცოტა პოლიტიკური სატირა, ცოტა კულინარია და, რასაკვირველია, რომანული ამბებიც.

— რაც შეეხება სამზარეულოს ამბებს, ამ თემაზე „პირადი კულინარიის“ შემდეგ, რომელიც, როგორც ვიცი, გერმანულად გამოიცა უკვე, თქვენი მეორე კრებული გამოვიდა — „წინასწამეტყველება მურაბით“. დღეს კულინარიისადმი ინტერესი დიდია, მაგრამ მნიშვნელოვანი თქვენს წიგნებში ის არის, რომ მხოლოდ სამზარეულოზე და კერძებზე არ წერთ, თქვენ იკვლევთ, სიღრმეებში ჩადიხართ, ლიტერატურულ ფორმას აძლევთ ამ, ერთი შეხედვით, არალიტერატურულ თემატიკას და საოცარი ძაფებით აკავშირებთ ერთმანეთთან. ნუთუ შეიძლება, პოეზიასა და სამზარეულოს, ლექსსა და კერძებს შორის ასეთი მჭიდრო კავშირები არსებობდეს?

— ნებისმიერ შემოქმედებას აქვს კავშირი მეორე ტიპის შემოქმედებასთან. ჩემთვის იმიტომაც არის საინტერესო, თორემ პროფესიონალი შეფ-მზარეული არ ვარ და არც სამზარეულოა ჩემი სპეციალობა, მაგრამ ინგრედიენტებით თამაში და კულინარია არის ურთიერთობის საშუალება ადამიანთან, საკუთარ თავთან, ისევე როგორც — პოეზია. და როგორც პოეზია გიყვება ძალიან ბევრს ქვეყნის ეთნოკულტურის, გამოცდილებისა და დამოკიდებულებების შესახებ, ასევე — კულინარია. როგორც ჩვენს სამზარეულოში ჩანს კვალი, ვთქვათ, ყველა მომთაბარე ტომისა, რომელმაც დაგვიპყრო, ისევე ჩანს ლინგვისტიკაში და რაღაცნაირად, პოეზიაშიც. ამიტომ მგონია, რომ ძალიან ბევრი რამის შენახვა და, შესაბამისად, გამხვდაც შეუძლია იმ შემადგენლებს, რომლითაც ადამიანები ყოველდღიურ ტრაპეზს იმზადებენ. გარდა ამისა, ეს არის კულტურის საუკეთესო ხატი და მისი საშუალებით ბევრს გაიგებ.

— ზემოთ უკვე ვახსენეთ, თქვენს პირველ კრებულს ამ თემაზე „პირადი კულინარია“ ერქვა. საერთოდ, როგორ მოვიდა სამზარეულოზე წერის იდეა?

— ძალიან მეხმარება ის, რომ „დედლაინებისთვის“ ადვილად ვწერ. როცა რაღაცის გაკეთება მინდა, ვადგენ „დედლაინს“, მაგალითად, რომელიღაც ჟურნალისთვის ვმუშაობ, ვიცი, რომ ყოველთვე უნდა ჩავაბარო ტექსტი ამა და ამ თემაზე — ასე გროვდება მასალა. ასე მოხდა „პირადი კულინარიის“ შემთხვევაშიც. რაც შეეხება წიგნს „წინასწამეტყველება მურაბით“, — მასში შესულია თავები, რომლებიც სხვადასხვა დროს დაინერა „კულინ-ART“-ისთვის, „მასწავლებელი ჯე“-სთვის, იქ შეხვედებით წერილებს ლიტერატურაზე, კინოზე და კულინარიაზე — ანუ ეს წიგნი, პრინციპში, მხოლოდ მურაბებზე არ არის. გარდა ამისა, ყველაზე მეტად რაც მომწონს ამ წიგნში, ძალიან საინტერესო დიალექტური მასალაა, დიალექტური რეცეპტები და ამბები. ჩემთვის კულინარია მნიშვნელოვანი იმდენად არის, რომ კერძს მოჰყვება ადამიანი და მისი ამბები. მხოლოდ რეცეპტებისა და ინგრედიენტების ჩამოთვლა საინტერესო არ არის.

— თქვენ წერთ თითქმის ყველა თემაზე, წერთ ძალიან საინტერესოდ, და ამაზე წლებადელი ლიტერატურული კონკურსები და თქვენი გამარჯვებები მეტყველებს. იქნებ გვიამბოთ?

— როგორც გითხარით, პროზაში მოვსინჯე თავი ამ ბოლო დროს, რამდენიმე ლიტერატურულ კონკურსში ვცაადე მონაწილეობა. ერთ-ერთი იყო ჟურნალ „მასწავლებლის“ კონკურსი „საუკეთესო მთხრობა მასწავლებლებზე“, რომელშიც გამომარჯვა ჩემმა მთხრობამ, ვასილ ბარნოვსა და 1921 წელზე რომ დავეწერე. ბარნოვი იუნკრების მასწავლებელი იყო. გოდერძი ჩოხელის სახელობის მინიატურის კონკურსისთვისაც დაინერა პატარა მინიატურა წიგნების სატიტულო გვერდებზე მინაწერების მიხედვით. ის მეორე ადგილზე გავიდა. მთავარია, რომ პროზისთვის უფრო თამამი შებედვის აღარ მეშინია.

ესაუბრა თამარ ჭურული

მალხაზ მაჭავარიანი

მზინა დღეს

ბალის ძელსკამზე ერთ წერტილს მიმტერებული მოხუცი ვფიქრობ, თუ რას ფიქრობენ ერთ წერტილს მიმტერებული მოხუცები.

შეხვედრა

სუნთქვას ვერ ვბედავ, შენი მზერა-პეპელა არ გამიფრინდეს...

ნოემბერი

დგას შემოდგომა — ფოთლების სისხლი, სისხლგაყვითლებულ ფოთლების სევდა, შენ ვეღარასდროს ვეღარ ამიხსნი, ასე უცრად რად ჩამობნელდა მზე — შემოდგომის ფოთლების სისხლი, სისხლმენამული ფოთლების სევდა...

THE CARS

ქუჩები უკვდავი მინდვრებია. ჯიმ მორისონი

ქუჩები — ეს უკვდავი მინდვრები, რკინის მხეცებმა შეახრამუნეს...

რაც დრო გადის...

ვემსგავსები მამას: ხასიათით, ხმით, თვალებით, სახით. ნეტავი სულ არ ვამბობდე ამას, ვინ გაიგებს სულის უხმო ძახილს.

მამა ჩემში ცოცხლობს — ჩემში არის, მე კი მასში ვარ კარგა ხნის მკვდარი.

უფაქრა

ზაფხული ისევ ატყუებს პეპლებს სურნელოვანი ყვავილების მზიური ხატით, მხოლოდ სულს სმის მათი ფარფალი — დედის ძებნაში გატანჯული ბედნიერება.

გავშვობის კინოთეატრი

ვარსკვლავებით მოჭედილი ლურჯი ცის ქვეშ: საზაფხულო კინოთეატრი „სპარტაკი“, — ფერადი ქვებით მოკირწყლული მაყურებელთა დარბაზის იატაკი და მწვანედ შეღებილი ძელსკამები. ოთხკუთხედ ეკრანთან დიდი ნაცრისფერი დინამიკებით გაძლიერებული ხმები კინოგმირების, გართეაც რომ ისმის — მომაჯადოებელი...

შპე

სულ იმ შთამბეჭდავ შენობაში ხარ, რომელსაც უშენობა ეწოდება...

ოქტომბრის 6

„რამ მომიყვანა ამ ქვეყანაზე?!“ — ფოთოლცვენაში აღმოხდა მოხუცი მუზეუმის დირექტორს, ვინც ჩემთან შეხვედრისას ჭადრაკის თამაშს იგონებს თავის ერთ მეგობართან, რომლის გარდაცვალების ამბავი მას არ სცოდნია...

თანამედროვე თურქი მხატვარი და პოეტი — სელჩუქ დერინოზი — 1963 წლის 1 მაისს ქალაქ სამსუნში ქართველი მუჰაჯირების შთამომავლების ოჯახში დაიბადა. საშუალო სკოლა მშობლიურ ქალაქში დაამთავრა, რის შემდეგაც სწავლა სტამბოლის ქულებლის სამხედრო ლიცეუმში გააგრძელა. ლიცეუმის დამამთავრებელ კლასში საბრძოლო თვითმფრინავიდან გადმოხტომისას მიღებული ტრავმის გამო სამხედრო კარიერა ველარ გააგრძელა და ხანგრძლივი მკურნალობის შემდეგ ქალაქ იზმირის ხელოვნების სკოლაში ჩააბარა, რომლის დამთავრების შემდეგ იზმირის „ფილიპ მორისის“ ქარხნის სტამბაში დაიწყო მუშაობა, პარალელურად ადგილობრივი პრესისთვის პოლიტიკური თემატიკის კარიკატურებს ხატავდა. 1993 წლიდან ცხოვრობს სტამბოლში, აქვს საკუთარი სამხატვრო სახელოსნო. მისი ლექსები ქვეყნდება თანამედროვე ლიტერატურულ პერიოდიკაში და თარგმნილია მონღოლურ, ქურთულ და არაბულ ენებზე.

მთარგმნელისგან

სელჩუქ დერინოზი

ვერ პოულობს, სწამს, რომ იგი ყველაფერშია; მეზობლის ქვრივ ქალს, რომელიც მორცხვად მაკვირდება შარვლის უბეზე, სჯერა, რომ სული საფლავებშია; ფილოსოფოსი, კვირაში ერთხელ ჩატეული გაზეთის სვეტში, გვიმტკიცებს, რომ არ არსებობს, მოგონილია; ზღვაშიაო, ქადაგებდა ბიზნესმენი ბერძენი მღვდელი; ხოლო მოხუცი, შეფარებული პარკებსა და ქალაქის სკვერებს, ამბობენ, რომ ხეებშია, ბუჩქებშია, ყვავილებშია, რასაც ჩვენი საამაყო პოლიტიკოსნი ყოველდღიურად ებრძვიან და ანადგურებენ. შენ ერთხელ მკითხე, რაშიაო სტამბოლის სული? შენ აღარა ხარ, ახლა უკვე პასუხი ვიცი, თუ გინდა, თავიდან მკითხე...

სტამბოლის სტატისტიკა

რამდენი კაციც ცხოვრობს ქალაქში, იმდენი ტანჯვა დადის ქუჩებში. მეც ქალაქივით, თითქოს ყველას ცხოვრებით ვცხოვრობ და ვიტანჯები სხვების ტკივილით. თითქოს მთავარი მოედანივით ჩემს მკერდზე იწვის, რამდენი ფიქრიც ცხოვრობს ქალაქში, რამდენი დარდიც ცხოვრობს ქალაქში, რამდენი სევდაც ცხოვრობს ქალაქში, რამდენი ტანჯვაც ცხოვრობს ქალაქში. ზღვიდან ვის უხმობს გემის საყვირი? ვის ეძახიან მინარეთები? ვის ელოდება მშვიდი კატა? ამდენი კაცის ცხოვრებით ვცხოვრობ, ამდენის დარდი მთრგუნავს და მტანჯავს, და აღარ ვიცი ჩემი სახელი, და აღარ ვიცი ვინა ვარ, რა ვარ.

თოვლი

ეს ჩემი პირველი თოვლია სტამბოლში. მესამე დღეა ჩემი ფანჯრის წინ ლამპიონები თეთრი ფიფქებით იცრემლებიან. აღმართებში ჩაკარგულ ქუჩებს ეფინება თეთრი ზენარი და ნაგვის გროვებს, ნაგვის პარკებს, ნაგვის გორაკებს შიგნით იმაღავს უთეთრესი ფერუმარილი. — დიდი თოვლია, გადმოვფერთხოთ სახურავიდან, — იხვენება მოლა იუსუფი, ჩემი ბინის პატრონი, რომელიც ამბობს, რომ ეს თოვლი გამარჯვებაა, ღვთის სასწაული უგუნურ ადამიანზე, მის ქარხნებზე, ფაბრიკებზე, მანქანებზე, ინდუსტრიაზე, რამაც ასეთი იშვიათი გახადა თოვლი, რამაც ასეთი სანატრელი გახადა თოვლი. დილით ადრე სახურავიდან გადმოვფერთხავთ თოვლს — ღვთის სასწაულს, და ალბათ მალე, შეიძლება სულაც ერთ დღეში, მონმე გაეხდებით მე და იუსუფი, როგორ დნება, როგორ წყალდება დღესასწაული.

კვილი შაკითხვა

შენ ერთხელ მკითხე, რაშიაო სტამბოლის სული? ვერ გიპასუხე, რადგან მაშინ ტყვე ვიყავ შენი, პატიმარი შენი თვლების და მთელ სამყაროს მხოლოდ შენი სარკმლიდან ვჭვრეტდი. სუფისტ მეგობარს, რომელიც დღემდე ღმერთს დაეძებს და

ბოლო ნერილი

ერთად აღარ ვართ, ეს იმას ნიშნავს — დილით, უზმოზე, აღარ ჩახედავ ჩემს ყავის ჭიქას. ვერ დამამედიდებ, რომ ლუქუმივით დამიტკება მალე ცხოვრება და ველარ მეტყვი, რომ მოგროვილი ჭიქის გულში შავი ნალექი წარსულს აღნიშნავს მხოლოდ და ამ სიშავიდან მომავლის მზე ამობრწყინდება. ერთად აღარ ვართ, ეს იმას ნიშნავს — ჩვენი ქუჩის ღამის სიმედიდეს აღარავინ აღარ გაბზარავს და დამედიდებდა ძილგატეხილი მეზობლის ქალიც, აღარც დაგვწყევლის, ველარც გაგვთვალავს.

*

რად მატყუებდი, სიყვარული ის ქვაა, რომელიც მხარზე გვანავს და ჩვენთან ერთად ყველაფერს სრისავს. სიყვარული ბუმბული ყოფილა, ყველაზე მსუბუქი ბუმბული მხრებზე...

მეაქვსა დღე

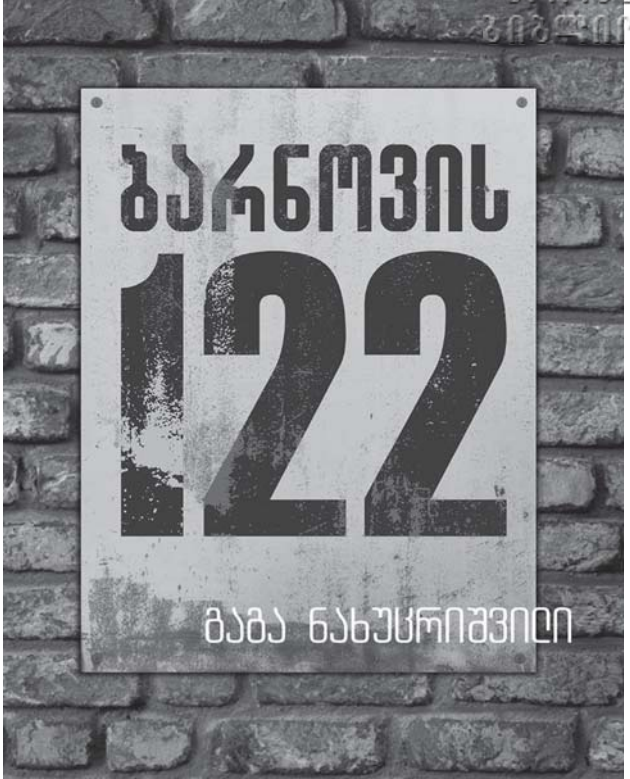
და იქმნა მწუხრი და იქმნა განთიადი, და გაყო ღმერთმა ცა და ქვეყანა, ნათელი და ბნელი, ზღვა და ხმელეთი და ამით შორის გაავლო ხაზი, სამანი, მკაცრი საზღვარი.

და იქმნა მწუხრი და იქმნა განთიადი, და შექმნა ღმერთმა ადამიანი, სახედ თვისად — სამოთხედ და ჯოჯოხეთად და ამით შორის არ გაავლო ხაზი, სამანი, მკაცრი საზღვარი.

პარასკევის აეროპიკა

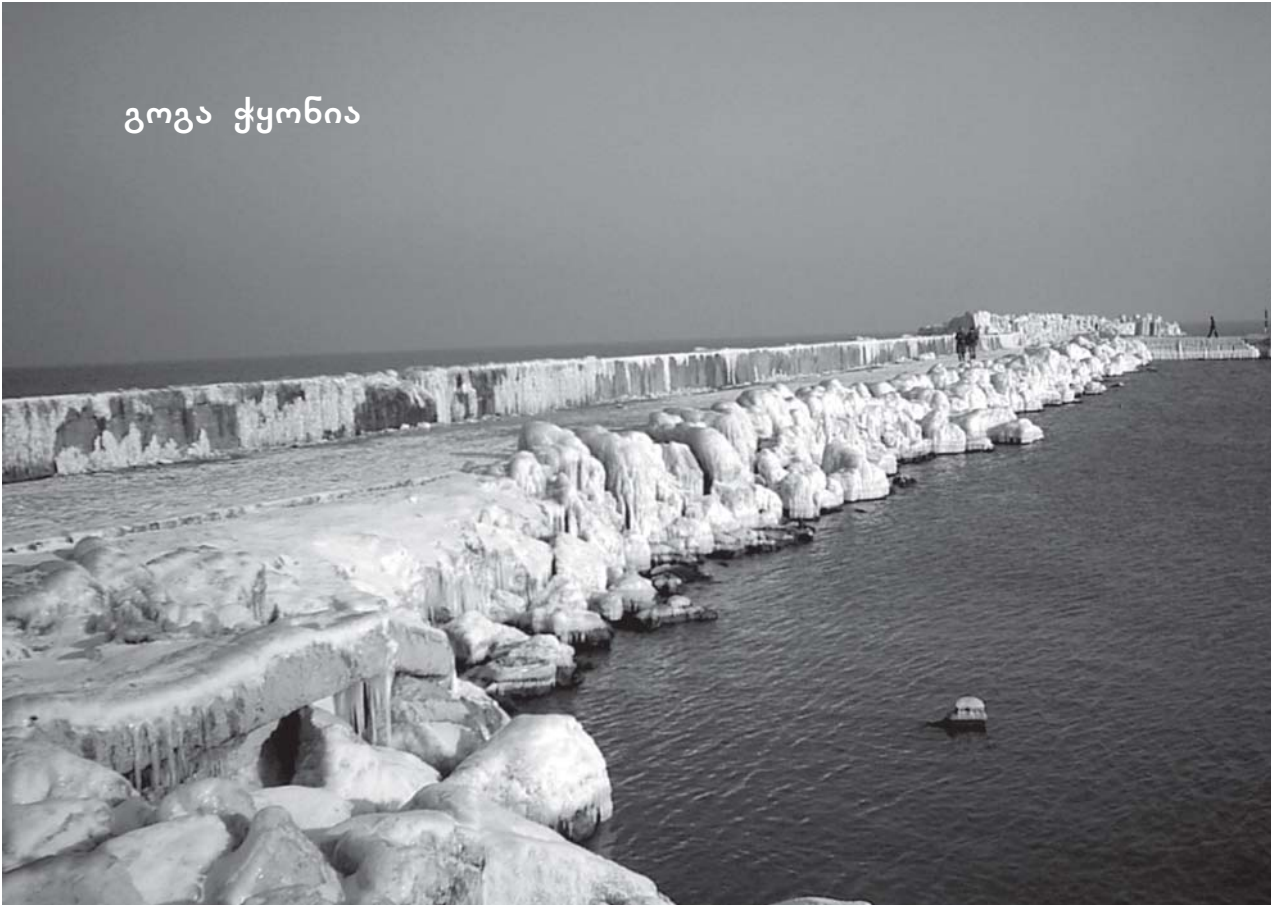
მოლას ძახილზე დაფრთხებიან სკვერში მტრედები, გადაფარავენ გაშლილი ფრთებით (ცის უფერულ ნაგლეჯს, რომელიც ერგოთ ქალაქელ ბავშვებს. პარასკევივით ვინც მეჩეთში დაიარება, ის ვერა ხედავს ღმერთს პარასკევის და მეჩეთის გარეთ. გარეთ ვერ ხედავს ბოშას, ქურთს, სირიელ ლტოლვილს, მათ არ იციან — რაზე ფრთხებიან სკვერში ჩიტები. მათ არ იციან — ვინ აპურებს ნაცრისფერ მტრედებს

თარგმნა ირაკლი კაკაბაძე

თეკლა ქველაძე სისულელის ტრაქტატი ბარნოვის 122-ში

ბაბა ნახუცრიშვილის ნოველებისა და მინიატურების ახალი კრებული — „ბარნოვის 122“ — 2015 წელს გამოცემული „სისულელის ტრაქტატის“ გაგრძელებაა. იქნებ ავტორისა და გამომცემლის ჩანაფიქრი ასეთი სულაც არ იყო, მაგრამ ასე გამოვიდა: ეს ერთი გრძელი ამბავია ჩვენი ქვეყნის უახლოეს წარსულზე. ამბავი მეგობრობაზე, სიყვარულზე, ქალაქზე, ადამიანებზე, მთაზე და, პირველ ყოვლისა, სევდაზე — ნახულთა სევდაზე, ცოცხლად დარჩენილთა და გადარჩენილთა სევდაზე. ეს არის წიგნები ადამიანებზე, რომლებიც პოეტ გაგა ნახუცრიშვილს ცხოვრების გზაზე გადააჰყრიან და შემდეგ გაცლიან. მარტო მას კი არა, მთლიანად ამ სამყაროს მოშორებიან და ასე მოგონებებად, ზღაპრებად და ნოველებად დარჩენილან. ჩვენი მამები, ანუ 90-იანებში დაბადებულების მამები, დედები, ბიძები და სხვანი ალბათ სხედან, კითხულობენ სულის შეხუთვამდე სევდიან ამბებს, იგონებენ იმ პერიოდის თბილისს, ადამიანებს, რომლებიც მათ სივრცეში, მათ ყოველდღიურობაში იყვნენ და მოგონებები ყელში ეჩხირებათ. ჩვენთვის კი ეს ყველაფერი ისტორიაა, წარსული, რომელიც არ გვახსოვს და ამიტომაც გაგა ნახუცრიშვილის მინიატურები ჩემთვის დოკუმენტური ნოველებია — ისტორიის სახელმძღვანელოებში ამას ვერ ნაიკითხავთ, ეს რეალური ამბები მეოცე საუკუნის მიწურულის თბილისზეა. ხშირად ვამბობ ხოლმე, პოეტები სხვანაირად წერენ პროზას. გაგა ნახუცრიშვილის პროზაც ასეთია, რიტმული, მუსიკალური და მთელი წიგნი თითქოს ერთი გაბმული ბალადაა იმ ყველაფერზე, რასაც პოეტი ცხოვრებისგან ქმნის. კითხულობ გაგა ნახუცრიშვილის მინიატურებს და ყოველ სიტყვაში ნაცნობი პორტრეტები და ადამიანები გხვდებიან, მათ ხომ შენც იცნობ, მათ ხომ წინა ნოველაშიც შეხვდი, ან წინა წიგნში ან სულაც გაგას ლექსები ხომ ეს ადამიანები არიან. ის-ის არის, უნდა შეგიყვარდეს, ის-ის არის, შენი ახლობელი უნდა გახდეს და მთავრდება — მთავრდება მათი ამბავი წიგნში და მთავრდება მათი ცხოვრების ამბავიც. შემდეგ გვერდზე ახალი ამბავი იწყება, ახალი სიყვარული, ახალი თავგადასავალი და ახალი სევდა. სანამ თითოეულ ნოველას თუ მინიატურას მოიშინაურებ, უკვე ნაკითხული გაქვს. გაეღვებასავით არის, ზაფხულის გაელვებას ეძახიან თუ რაღაც მაგდაგვარს. გაგას პროზა ერთი გაელვებაა, რომ გაგამუქებს, გაგანათებს და ისე გაქრება, თითქოს არც ყოფილა. ამიტომაც იკითხება ასე, ერთი ამოსუნთქვითა და დიდი სევდით. სიკვდილი ის მთავარი ამბავია, რომელსაც გაგა ნახუცრიშვილის ტექსტებში ვერსად ნახუვალთ. ეს ხომ 90-იანი წლების მოგონებებია, მაშინდელი თბილისი, ავტორის სიჭაბუკე. მაშინ იქ ყველგან სიკვდილი იყო, სადაღაც მუდმივად ვიღაცის სიკვდილი ჩასაფრებულიყო. თუ ამ ორ წიგნს ილლიაში ამოიჩრი, სადმე ვერის ბაღში, მყუდრო სკამზე მოკალათდები და კითხვას დაიწყებ, იქნებ სადმე პაკო და ხულიგანაც მოგვლანდოს, ანდა გიო იოსელიანი შენიშნო გაგა ნახუცრიშვილის ბავშვობის-დროინდელი მწვანე რვეულით. იქნებ აღარასდროს მოგინდეთ მყინვარწვერზე წასვლა თბილისში დაბრუნების შიშით. ყველაფერი შეიძლება მოხდეს, შეიძლება სასაცილო მხიარულ ამბებზეც აგეტიროს, რადგან ეს ამბები წარსულში დარჩა და სწორედ ამიტომ არის სევდიანი. თუმცა, მთავარი მაინც სინათლეა, რაც ამ სევდაში ჩანს. ესეც პოეტის ჭეშმარიტი მდგომარეობაა — ნათესი ღია სევდა, რომელსაც ადამიანისთვის იმედის, ნუგეშის გაზიარება შეუძლია, რომელიც ყველაზე უკუნ წყვილადმიც გამძლედ ანათებს.

გოგა ქყონია

ალექსანდრას სტანსები

სისხლის ტბაში ცურავდა საქართველო ჩემი... ნაპირს? ნაპირს უყვარდა, მაგრამ გასცდა გემი. ღირსნი წყალმა წაიღო, უღირსნი კი დავრჩით... ეჰ, რას იზამ, რაც იყო, ხო არ მორთავ ფარჩით.

ხან რა ცეცხლში შევვარდი... ხან გავრბოდი ქშენით. კი არ გადამიყვარდი — განვიხიბლე შენით.

ქალის ახლაც ცოტა მწამს, სხვა რამეზე ვდარდობ: განსაცდელის მწარე ჟამს რო დარჩები მარტო... პაპიროსს გააბოლებ, უშვერად და ურცხვად, ღვინოს დარდს გააყოლებ, გააყოლებ, თუმცა

ცეცხლში გინდა შევარდნა — დანამულა ნისლით კი არ გადამიყვარდი — განვიხიბლე მისით...

ჩემი თავის მჯეროდა (გარიჟრაჟი — წმინდა!). მეგონა, რომ მელოდა მომავალი წინ და... ვერც ხე დავრგე, ბაბუა, ნალია მაქვს ოდად. რო შემაქო ჭაბუამ — ვერ ვამართლებ. ჰოდა,

მივდივარ და მოვდივარ, უცხენოდ და ცხენით... უმადური კი არ ვარ — განვიხიბლე... ჩემით.

მარში

სიყრმემ ისე ჩამირბინა, როგორც ლეკვმა ცანცარამ. ყაზარმაში ვიდებ ბინას — გტოვებ, ჩემო პატარა.

დაკლანილა მრუდედ მთები, დათელილა კორდები — მე მშვიდობით დავბრუნდები, შენ თუ დამელოდები...

არ დაგტოვებს ღმერთი ობოლს, სხვას არას შეგპირდები. რა ვქნა, თუ კი ჩემს სამშობლოს — საქართველოს ვჭირდები.

დაკლანილა მრუდედ მთები, დათელილა კორდები — მე მშვიდობით დავბრუნდები, შენ თუ დამელოდები...

მზე ალაზანს აფრქვევს ქარვას, გარინდულა ედემი... ღვთისმშობელი დავგიფარავს, თქვენ თუ გვეიმედებით.

დაკლანილა მრუდედ მთები, დათელილა კორდები — ჩვენ მშვიდობით დავბრუნდებით, თქვენ თუ დაგველოდებით...

მგზავრული

თეთრ ზოლს მივყვები ლაღად, ღამის ცარიელ გზას. სოფელს აღვიქვამ ბაღად, ქუდად აღვიქვამ ცას...

მთვარეს ბამბაში ძინავს, ფეხი მერევა მთვრალს,

სულელურ მელოდიას ჩემთვის ვლიღინებ რას?

ჩემთვის მივდივარ მარტო — აბა ვის ვუშლი რას? თხელი მაცვია პალტო, არც რა მახურავს თავს.

აქ ვარ და თითქოს არც ვარ, ვარღვევ სივრცეს და დროს, არეულ ფიქრებს ვფარცხავ, ვცრი სიგარეტის ბოლს...

მხარი მეცვალა, არ აქვს დიღმის იერი გზას — მე მგონი გავცდი ქალაქს და მთაზე ვხედავ ჯვარს!

საათი რომელია? — კითხვას ვიგონებ რთულს. ან იქნებ სულერთია ეგ ყველაფერი, თუ...

მთვარეს ბამბაში ძინავს, ფეხი მერევა მთვრალს, სულელურ მელოდიას ჩემთვის ვლიღინებ რას?

ცაზე აგორდა მთვარე

ცაზე აგორდა მთვარე, ამოანათა გზა. მოდი, გამკიცხე ბარემ — ვერასდროს დაგხვდი მზად.

ფიქრი — ურჩხული ღამის, არ ელი — დაგცემს რეტს. გადაიროო ღამის, შენს თავზე იღებ მეტს...

ფირს ატრიალებ უკან, სიტყვას აბრუნებ ძლივს, გარემოების რუკას მონანიებით შლი.

იქნებ შეგეძლო რამე? საქმე თუ არა — თქმა, მაგრამ მოვიდა ღამე მთვარიანი და ბრმა.

შენ ვერ იმართლებ თავს და არჩევ კეთილს და ავს და ყველაფერი გაცვდა, რაც გამართლებას ჰგავს.

გაზაფხულია გარეთ — „ია, ვარდი და ბზა“. ცაზე აგორდა მთვარე, ამოანათა გზა.

ლიტერატურული გაზეთი

საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრო საქართველოს მწერალთა სახლი

რედაქტორი ირაკლი ჯავახიძე რედაქტორის მოადგილე უჩა შერაზადიშვილი ჟურნალისტი თამარ ჟურული

მობ. ტელ.: (577)742277; (599)269852; e-mail: litgazeti@yahoo.com

ISSN 2346-7940 9 772346 794004